

anni sunt quadringenti xxxiiii. Fiant omnes ab Adam **A** Explicit liber Genealogicus, in quo praefati anni per legis ordinem numerati usque ad annum praesentem anni quing. . . . nongenti octoginta quattuor.

ANONYMI

LIBELLUS

DE COMPUTO PASCHALI.

LIBER PRIMUS.

Dum mens curiosa in re tam graviore et admodum **S**atis optabili propensius desudaret, et diu anhelando **R**ectitatus perdurasset, illa scilicet quae hominem **M**ortalibus laqueis occupatum, jejuniis a delictis **E**xpiatum purgat, et beatorum choro consociat, **C**occineis maculis et alieno rubore aspersam baptismatis **T**unicam ut nivem exhibet candidatum ^a, suscipit **E**tiam in agni nuptias veterosis peccatis bonus **T**umet, in ruinae casu dilapsus erigit sacerdotum **P**recibus recivum Domino templum et subit odium **M**iserationis fulgore micuit, adque scientiae lumen effulsit, **U**t illa quae videbantur quaerenti et desideranti **Q**uidam nebulis obscurata patefierent, universa ei **D**elegerentur occulta, a quo lunares cursus in integro **S**firmarentur, et paschales circuli sibi invicem **C**onsonantes cum lunariis annis, et embolismorum titulis **S**ine ullo errore ab ignorantibus noscerentur, in **Q**uibus odoadaram et endecadarum anni ita investigati, **A**dque divino nutu confecti signantur, ut in nullo **P**rorsus vacillare aliquatenus videantur. Quibus **P**rovidentia conditoris tanta titulatio defixa cognoscitur, **U**t in anno decimo regis Geiserici anni quadringenti- **V**iginti a passione Dominica in capite primae odoadis **C**omplerentur, et tale, tam Judaeorum, quam **C**hristianorum inventum est pascha, quale tunc a **D**omino **C**um Di-cipulis fuerit celebratum. Passus interea **P**ro nobis octabu kalendas Apriles, luna sextadecima, **F**eria sexta, et resurrexit a mortuis sextu kalendas **E**asdem, luna duodevigesima, feria prima, sicut in **A**nno primo primae odoadis operis cepti proculdubio **A**spectibus nostris veridicis ostenditur documentis. **E**st enim annus praesens in odoada prima a passione **D**ominica quadringentesimus vigesimus sextus anno **S**extodecimo Regis, secundi vero circuli caput annum **H**abet consulatu Theodosii decem et septies et Festi, **I**n ejus sine ab Aegypto exeuntibus filiis Israel **C**ompleti sunt anni duo millia centum, et inventum est **P**ascha, quale in Aegypto a Patribus primum fuerat **I**mmolatum; atque anno sextodecimo Regis adnotati **S**unt duo millia centum sedecim in vigesimo et sexto **C**irculo anno septimo decimo ejusdem circuli, cujus **A**nni Dominicum pascha agitur quintum decimum **K**alendas Majas, luna septima decima. Sed ut unus **A**sis in hoc circulo plus inveniat, et a luna se-

Bconda ad caput iterum revolvatur, hunc Lunares **M**inutiae generunt, eo quod inter duodecim annos ut **I**ntegro pascha'es dies pronuntiare possemus, **A**ssis **U**nus de arcentibus unciis perspicue invenietur praeter **I**llum assem videlicet feriarum, qui inter annos **Q**attuor pro bissextum saepissime subrogatur. Ergo **O**ctogies quater unciae septus et septies decusdipunlius **H**abeas annos octoginta quattuor, quibus sanctissimae **M**emorae Augustalis sex de septem assibus in **O**doadibus et endecadibus suis non propriis locis et **S**edibus adnotavit; quos per annos octoginta quattuor **A**nnales unciae invenerunt. Ob quam rem in **E**jusdem **C**irculis error aliquotiens invenitur, dum annorum **N**umero, et elementorum cursibus liquidius non **A**tenditur, quamvis unus assis de septem in octoginta **Q**attuor annis semper deducitur, et paschali nunquam **O**mnino supputationi conceditur; ipsumque **A**ssen, nisi fallor, proprium in lunarem cursum non **I**ntentus **I**mmisit, quoniam potius super vacuum integris **A**dsertionibus declinavit: Ipse est, qui paschales **E**rrores **G**ignendo dinoscitur, sicut annorum serie conscripta **M**onstratur. Ut autem ipsum assem, qui excluditur, **I**nvenire possis a [forte hac] supputatione uti **D**ebebis. Octogies quater enim decusis uncia faciunt tibi **D**ies nungentos triginta unum; partiris **T**rigesimum, invenies **T**riesas: ipsi sunt triginta et unum **E**mbolismi, quos laterculus omnis habere cognoscitur; **R**emanet unus assis ille, qui in fine annorum octoginta **Q**attuor de septem semper deducitur, quem, ut **D**iximus **S**upervacuum lunares minutiae generunt. **I**psum **E**tiam et Agriustia ejus municipii Thimidensium **R**egiorum scribens Hilariano de ratione paschali **P**er **S**cripulos arte quadam volui excludere, innitens in **A**nnos singulos non undecim dies et uncias, **S**ed **U**ndecim dies semiuncias, duae selae, scripulum suum **S**emissemiuncia, duae selae, minus ad unciam **S**cripulos duos cincunsela, qui faciunt in octoginta **Q**attuor **A**nnis scripulos ducentos quatuor sestam qui sunt **H**orae octo, semispuncta, duoque habeo. **D**evidentur **F**oris exclusae. Minus ergo habentur ad plenum **D**iem **D**e septenario numero excludendum horas tres, **S**cripulum undecim, puncta decem; ideo utique **A**liquantos **A**nnos suis adsertionibus in integro **D**eterminare **N**equivit. **P**rovidens igitur ipsum assem **D**eclinandum

^a Sensus turbatus.

odis omnibus esse, quod si Augustalis sex, ut dixi, A fuisse, et quarta die quod est quinto Kalendas ejusdem dixisse omnipotentem Deum *fiant duo luminaria in firmamento caeli, sic ut luceant super terram, et dividant inter diem et noctem, et sint in signis, et in temporibus, et in diebus et in annis, et sint in splendore in firmamento caeli sic ut luceant super terram; et sic est factum. Et fecit Deus duo luminaria magna; unum luminare majus initium diei, et luminare minus initium noctis; et cetera. Fecit igitur omnipotens Deus solem initium diei et cucurrit antequam fieret luna horas undecim et quartam partem horae; et statim jussit fieri lunam, et proequi eum, cum quo tantum magnum officium in caelo fuerat adeptus. Constitutum est igitur quintadecima plena, quia nihil quod non est plenum perfectumque ediderit potentia Conditoris.*

B Et ideo utique dictum est, duodecim minuente duodecim crescentis; luna enim per duodecim semestria crescit, et per duodecim semestria crescit, ut quod minus sol ad plenum diem cucurrit cognoscitur, hoc luna divinum magisterium minuitur a sapientibus invenitur; et sic cum Dominus Jesus dodrantibus crescere, et dodrantibus minui, sic ut re vel ante ipso ostenditur calculata partitio. Quae dies enim dodrantes, decusas, quadrans; sed quae dixit duodecim minuente et duodecim crescentis duodecima in decusas quadrans facit tibi deunatibus illius. Lunaris vero annus habet dies tricenos quinquaginta quattuor, in cujus anni mense invenies dies viginti novem, semis, super quos addes deunatibus eius, et sunt tibi dies triginta, circuncisilicus. Duodecim ergo triescuncisilicus faciunt tibi, secundum cursum Romanorum, dies trecentos sexaginta quinque, quadrans; quem quadrantem per quadriennium temporis rediges, et facit tibi unum annum bissextum, hoc est quater quadrantes assis; haec est feria una. De columnis autem, quibus in circulo mundi capite cum suis sunt lineis picturatae, haec ratio cupienti clypeata monstratur. Quota enim fuerit Kal. Jan. luna contra ipsam directam lineam adsecutus invenies in secunda columna mensis primi quod die lunam primam tuos ante oculos fixam; in tertia autem, quarta, quinta, et sexta columna luna decima quod mensis quarti, quinti, septimi et decimi hanc lineam oculo cernens, prospicis per quattuor columnas dispositam. * x jejuniis enim legitimis deservias; notatur, sicut de septimi mensis jejunio praecipit Dominus Moyses sanctissimus protestatur: *haec Dominus: a nona mensis, inquit, in decima mensis vespere sabbati: abitis sabbata vestra; et omnis non humiliaverit in jejunio illo perdam animam de populo suo.* Sic et per Zachariam Propheta omnium decus, de his sacris legitimis, ut jejunius post captivitates tempus locutus est factum est, inquit, *verbum Domini annuntiavit me, dicens; dic ad populum terrae, et ad sacerdotes jejunaveritis et planxeritis in quinto aut in septimo, et ecce septuaginta annis nunquid jeju-*

* Hoc signum reperi in cod.

nastis mihi o domus Israel? et si manducaveritis et biberitis, nonne vos manducetis et vos bibitis, non hæc verba sunt quae locutus est Dominus in manibus Prophetarum illorum qui ante nos fuerunt? Cum fuit Jerusalem habitata, et copiosa, et civitates illius in circuitum, et montana et campestris habitabantur. Et factum est verbum Domini ad Zachariam dicens: hæc dicit Dominus Omnipotens, iudicium justum iudicato, miserationem et misericordiam facile unusquisque ad fratrem suum, et viduæ et pupillo et advenæ, et pauper inclite dominari, et malitiam quique fratris sui nolite reservare in cordibus vestris. Et paulo post: hæc dicit Dominus Omnipotens, jejunium quartum, et jejunium quintum, jejunium septimum, et jejunium decimum erant domui Juda in gaudium, et in jucunditatem, et in solemnitates bonas et jucundi eritis et veritatem et pacem amabitis. Ecce jejunia legitima, qualiter fieri debeantur, a Domino nuntiantur. Sed cur in his mensibus designatur, volentibus ostendamus. Jejunium enim quartum pro primitiis et mensibus; et jejunium quintum pro areis redigendis et decimis offerendis; jejunium septimum pro vindemiis colligendis; et jejunium decimum pro sementationibus etiam seminandi, sed olei primitiis delibandis. In quorum jejuniorum quattuor septimanis sine ullo errore lunam decimam intueberis, manifestam. A Dominico autem pascha et uniuscujusque anni computus dies octoginta quattuor, in quorum conclusione invenies sabbatorum dies, quod est finis septi-

manae, quae in se habet quarti mensis lunam decimam et exsolves post sacrificium jejunium quartum. Centum duodecim jejunium quintum; centum septuaginta quinque jejunium septimum; ducentos sexaginta sex jejunium decimum; sic singula in ordine recensendo artis hujus magister et doctor poterit reperire; si tamen somnolentia cordis, quae a sapientibus declinatur, non obpresserit sensum. His quoque supradictis columnis aliae septem junguntur, in quibus Kalendarum Januariarum luna et paschae Dominicorum dies adnotantur; tricesimarius etenim lunae numerum, per septennarium numerum ebdomadis divisus spatia numero ducenta decem determinat. Ut autem uniuscujusque paschae diem invenias, lunam et feriam, quae fuerit Kalendis Januariis, observabis, ut lunae cursum tenens in eadem columna, diem invenias paschae, quod ad feriam superscriptam pertinere videtur; hoc idem et in sibus triginta sequentibus adprobatur, in quibus Kalendarum Martiarum lunam et feriam per septennarium numerum utrarumque in luna dierum triginta ducenta decem statim invenies adnotata, nuntiantes certissime fixum uniuscujusque anni dominicum pascha. Nam et harum sibilularum numerum tres aliae ut pediseque columnae secuntur, quae in se embolismorum titulos et lunares annos lineis tenent ex Kalendis Januariis quod fuerit curiosis et bene sullicitis planius monstrare coguntur, ut horum circulorum veritas in omnibus suis ornata monilibus ostendatur.

LIBER SECUNDUS,

QUI IN SE OMNIA ORNAMENTA CONTINET CIRCULORUM.

Alia quoque ratio ob vigesimum quintum circulum, quod in se annos continet duo millia centum a sacratissimo scilicet paschae die in Ægypto immolato ducente Domino ostendimus manifestam, ut et in Kalendis Januariis secundam lunam, et primi mensis quartam decimam pridie idus Apriles, et feriam quartam adendas in capite circuli secundi in integro fuisse defixam, quam tu diligentissimus scrutator supputans, hoc modo invenire debebis. Octogies quater enim tricenti quinquages quartus faciunt tibi dies lunares viginti novem milia septingenti triginta sex; octogies quater decusas uncia, faciunt tibi nunquam triginta milia sex unus dies embolismares addes supra summam superiorem, et habes triginta milia sexcentos sexaginta septem dies. Exinde deducis diem unum, quem in sequentibus dictis ex detrimentis lunaribus gignitur esse docemus, et qualiter declinatur evidentissime demonstramus. Ergo circulus unus nos habet octoginta quattuor, qui in se continent noctium triginta milia sexcenta sexaginta quinque. Et quoniam vigesimus quintus circulus in consulatu Theodosii sedecies et Fausti ab eodem pascha fuerit consumatus, quem recalato tempore supputans, invenies habere noctium septingenta sexaginta sex milia sexcentas viginti quinque, quas cum partitus fueris in sexagesimam partem, invenies duodecim milia

septingenta septuaginta septem, uncia, quam summam superiori summæ adjungis fiunt noctium septingenta septuaginta novem milia quateringentas duas; in quibus partiris trigesimam habebis viginti quinque milia nungenti octo e-superet dipundius, uncia; hæc, inquam, fuit luna secunda Kalendis Januariis. Ecce Deo gratias quam digne et rationabiliter inventa est Kalendis Januariis luna secunda, quæ quartam decimam primi mensis cum embolismi titulum procreans in omnibus invenitur. Ex Kalendis itaque ipsis Januariis, ut quartam decimam pridie idus invenire possis, in tertio idus Apriles computans, et habes centum et unum diem, super quos dies addes luna secunda, quae inventa est esse ipsis Kalendis Januariis, faciunt tibi dies centum tres; partiris sexagesimam habes bessilicus, duae salae de scripulo, triensem, uncias silicus; hoc super centum tres dies addes, faciunt tibi dies centum quattuor, bessilicos, duo selae de scripulo, triens, semuncia, sicilicus; partiris trigesimum invenies tres insuper, et decus quattuor, bessilicus, duo selae, de scripulo, triens semuncia, sicilicus, et habes quartam decimam primi mensis, et quod excurrit pridie idus Apriles, qui est primus paschae sacratissimus dies. Sed ut ipsius lunae quartae decimae feriam quartam perfectionis filiorum Israhel ex Ægypto invenire possis, advertite; vicessi-

ANONYMI AUCTORIS

et quintus circulus in fine secundi laterculi A
 Ægypto filii Israel exeuntibus invenitur esse
 nclusus, sicut per legis storiā annorum indicat
 .xtus vices quinque. Si ergo octoges quattus sunt
 ascae duo milia centum, et invicesimo et sexto cir-
 ulo in capite complentur anni duomilia centum bis-
 millies; itaque centies recenti sexagies quinque qua-
 dran, faciunt tibi dierum septingenta sexaginta
 septem milia viginti quinque. In his partiris septimam
 et habes centum nove milia quingenti septaes, quattus
 super et septus. Incipe numerare a feria prima quae
 fuit ipsis Kalendis Januariis primo anno paschae in
 Ægypto immolato ab asse primo in septem assibus, et
 invenies pridie Kalendas Januarias feriam septimam;
 ipsis quoque Kalendis Januarias feriam primam; ex
 quarum utique Kalendarum die in pridie idus Apriles
 computat, et invenies dies centum duos. In his par-
 tiris septimam, et habes decus quattus super et quat-
 tus; haec est feria quarta quartaedecimae lunae primi
 mensis anni primi, ut diximus, in capite circuli se-
 cundi, in quo invenimus pascha sacratissimum tunc
 a patribus in Ægypto immolatum. Sed cum hos cir-
 culos in ordine adtentus fueris adsecutus intra co-
 lumnas dies paschae veridicos invenies adnotatos, et
 illos qui foris sunt pro certo falsissimo super cilium
 columnarum encanto conseribitos sine dubio in er-
 rore fuisse defixos. Videtis igitur, carissimi, quod uni-
 culque nostrum nihil denegat Omnipotens Deus. Sed
 quis quanta de ipso praesumserit fideliter cupienti
 ut voluerit dilargitur? Ita enim haec sacramenta ma-
 nifestari praecipit, ut a passione Dominica in qua-
 dringentesimo et vigesimo anno regis Geiserici de-
 cimo anno diem inveniremus, in quo Dominus cum
 suis discipulis pascha sacratissimum manducavit; in
 eodem quoque complerentur anni duo milia centum
 decem, ab agno scilicet illo anniculo sine vitio in
 Ægypto immolato, sicut a secundi circuli capite
 ostenduntur in ordine titolati.

Incipiamus itaque, fratres, ab exoli lectione de
 ipso agno in Ægypto immolato in memoriam scien-
 tibus revocare, ut possimus utrorumque agnorum
 speciem volentibus demonstrare. In qua lectione re-
 cognoscimus ipsum Deum et Dominum nostrum ad
 Moysen et Aron fratrem ejus in terram Ægypti
 dixisse: *mensis hic, inquit, initium mensium, primus
 erit vobis, in mensibus fasae, ad omnem Synagogam
 filiorum Israel dicens: decimo die mensis hujus ac-
 cipiant sibi singuli per domos tribuum ovem per do-
 mum; et si exigui erunt in domo, ut non sint sufficien-
 tes ad ovem, adsumant secum vicinum proximum suum,
 per numerum animarum singuli quod sufficient sibi
 computabunt in ovem. Ovis sit sine vitio, immaculatus
 perfectus masculus et anniculus erit vobis ab agnis et
 ab ardis accipi, ea sit vobis observatum usque ad quar-
 tam decimam diem mensis hujus. Et occidet eum omne
 vulgus synagogae filiorum Israhel ad vesperam; et ac-
 cipiant de sanguine ejus, et ponent super duos postes, et
 super limem in domibus, in quibus eum edent, in ipsis
 et edent carnis ipsius nocte assatas igni et asima*

*cum. edent. Non edetis crudam, neque
 coctam in aqua nisi assatam igni. Crapat cum pedibus,
 et inter renas nihil derelinqentes ex eis in manus, et
 os non confringetis ab eo. Quae derelicta fuerint de ro-
 usque in mane igni cremabuntur. Sic autem comedetis
 eum; lumbi vestri praecincti, et calciamenta in pedibus
 vestris, et bacula vestra in manibus vestris; et edetis
 eum festinanter, pascha est enim Domini. Praecipit
 igitur Omnipotens Deus per Moysen universae syna-
 gogae filiorum Israhel in mense novorum, qui est
 initium mensium in mensibus anni, in quo habit
 ederent pascha; ad hoc utique, ut et suam divinita-
 tem credentibus nobis in Christo manifestaret e-
 illorum latrocinium, jam tunc a pascha primum, in
 Ægypto celebratum demonstraret; qui in Ægypto
 ad vesperam, idest in novissima saeculi tempora
 praecincti, et calciati adversus agnum Dei immac-
 latum prima die azimorum ad vesperam cum gladi-
 et sustibus exirent, et universa, quae ab omnib
 Prophetis de eo praedicta fuerant, in eam commit-
 rent. Et ideo nos qui jam non secundum imaginem
 sicut illi, sed secundum veritatem in commemorat-
 onem passionis filii Dei pascha celebramus, nihil
 aliud in primis nisi de ipsius Domini nostri adve-
 nutis virtutibus Dei nostrae diligenter requirere deb-
 mus et tunc circulorum serie revolvamus. Pri-
 mus enim Gajus Julius Caesar Romae imperavit annis
 decem, mensibus quattuor, diebus sex. Post Gajum
 Julium Caesarem successit Augustus imperator, qui
 imperavit Romae annis quinquaginta sex, mensibus
 quattuor, die uno. Hoc imperante adventi Johanna
 Zachariae sacerdotis filius, missus a Deo prae-
 dicens baptismum poenitentiae, qui secundum prae-
 lictionem legis prophetarumque omnium Christum
 ostendit, Christum filium Dei advenisse in hunc
 mundum, idest in regione Judae, dicens: *hic est
 Agnus Dei, qui aufert peccata mundi; et hic est Salvator
 mundi; hic est de quo dixi: homo ante me factus est
 et, cujus non sum dignus corrigiam calciamentorum
 solvere. Exinde cepit Jesus docere populum et facere
 virtutes et signa magna, quae nullus alius fecerat.
 Manifestavit autem se post baptismum universi ha-
 mano generi filiorum Dei, missum a Deo patre ad
 stabilendum et reformandum, reconciliandumque
 populum sibi compositum, quibus electis duodecim
 discipulis data est potestas in sancto Spiritu; et mi-
 sit eos per omnes gentes, docente-que docerent. De-
 hinc ordinatis eis ad officium praedicationi gratia
 Dei factam per nomen ejus, remissionem peccato-
 rum, resurrectionem carnis, aeternam vitam mortis
 resurgentibus, praedixit eis quanta passurus esset
 Judaeis usque ad mortem, mortem autem crucis
 quod triduo mansurus esset in corde terrae, et quae
 tertia die a mortuis resurgeret, et post resurrec-
 tionem caelos petiturus esset. Deinde Tiberius Ca-
 imperavit annis viginti duobus, mensibus sep-
 tibus vigintiduoibus. Hoc imperante, idest sex-
 cimo anno imperii ejus, procurante Jadaea I
 Plato sub Anna et Caifa sacerdotibus, octal**

Apriles, duobus Geminis Consulibus, incidit A
ocina luna, parasceve, quando Dominus no-
lrvator generis humani, Jesus Christus filius
sus est. Peressus igitur omnia, quae de eo
scripta, secundum praedicationem legis Pro-
unque omnium et Evangeliorum ejus, passus,
nus, octabu Kalendas Apriles, die parascaeve.
vero die a mortuis resurrexit, die Dominica
alendas easdem, et conversatus cum Aposto-
leipulis quadraginta ferme diebus, circum-
be in caelo est receptus. Exinde igitur, re-
gratia Dei, homines credentes in nomine
luminari coeperunt. Et ideo in his omnibus
referamus haec omnia disponenti propter
salutem; et vocat nos ad divinam agnitio-
minus Deus omnipotens pater Domini nostri B
riati, cui sit honor et gloria per eundem Do-
Christum in Sancto Spiritu per omnia secula
am. Amen.

ergo a protoplausto Adam in anno sextode-
berii Caesaris, idest in passionis Domini die,
millia quingenti, et a passione Domini usque
um decimum Regis, anni quadringenti vi-
quo anno et invenies diem paschae sacratissi-
m quo Dominus noster pro nobis agnus Dei
mmolatus. Qui dies in capite circuli primi
scimo ejusdem Regis defigitur, perfecto nu-
titulatus. In his itaque annis Augustalis, sui
i auctor, dum et litterarum sit scientia praet
t calculationis arte peritus, vitium incurrisse
atur, propter annorum scilicet numerum suo C
i cursu, cui plus assis unus ex ipso annorum
numero accidisse probatur. Dicit enim a pas-
ominica centesimo octogesimo et sexto anno,
Paschae die, diem diei convenisse, cum in
otesimo sexagesimo et nono a capite circuli
em ipsum debuit reperire, quem in suis
anno sexagesimo et nono noscitur defixisse.
ero siue membris diem cum vocabulo perso-
pod nos anno septimo decimo, habitum suo-
colorum in capite in incerto numero ostendi-
lase; ideo utique in errore devenisse videtur,
se suo adloquio profitetur. Quod autem, in-
m ab eo anno quo passus est Dominus anno-
linati sunt circuli investigati adque repperiti
dii utilitas sua sit a duobus Geminis consu-
to anno passus est Dominus usque ad annum
tas Antonini quater et Albini, qui in hoc opere
est, anni centum octoginta sex numerantur,
hoc eodem Consule contigit, ut omnifariam
dies diei passionis Domini conveniret utilitas
(sic) compendi fastidiri non debuit. Ab hoc
Consule, quo primae octuadis initia caepa
aque ad eum annum quo octogesimus et
annus cum suis embolisinorum signis con-
; perfacile est insipientibus Kosmutae calcu-
veritatem oculis quoque testibus comprobare,
in hac supputatione comprobare se promit-
m nec diem passionis Dominicae in capite

PATROL. LIX.

primae octuadis suae in integro defixerit, nec certum
numerum annorum veridice terminaveris; sicut
textus indicat nostrorum sequentium circulorum,
quorum scilicet in capite inveniens Kalendis Janna-
riis luna vicesima, et secunda feria septima, quar-
tadecima primi mensis; declmu Kalendas Apriles,
feria iv. Dominicum paschae vi. Id. Apriles, luna
duodevigesima, et in ejus circulorum habetur in ca-
pite Kal. Januariis luna xx. feria vi. quartadecima
primi mensis octavu kalendas Apriles feria v. domi-
uicum pascae, v. kal. Apriles, luna vii. In hoc die
putat esse passionem Dominicam, quod omnino ul-
latenus congruit veritati. Sic etiam nostris aspecti-
bus lunaris ipse cursiculus indicat rutilo lumine ra-
diatus, simul et annorum numerus certo in loco jure
defixus. Agriustia vero primus pravitatis cultor, et
erroris sui amator, assertionisque suae imperitissi-
mus doctor et semipsum, quem dum diximus decli-
nandum, annos per singulos scripulis dissipare co-
natur, ut ejus falsitas evidens ostensa nudetur, et a
veritate alienus innotescere videatur. Ipse in doctius
tunc interrogationibus agitetur, quasi vel quos sola-
minis argumento in ipso anni curriculo suis laterculis
lunae crementum asses undecim semuncia, ii. selae,
scripulum unum semissem uncia, duae selae voluerit
prorogare, et non asses undecim et uncia, quod pro-
culdubio in ipsa separatione annali eadem luna testa-
tur augmentis augere. Per quam utique unciam in
annis octoginta quattuor septem asses habere pote-
rat supputator, de quibus unum assem, qui post tri-
ginta unum currit tempore Moysi, veritatem agno-
sceret plenum decuit (sic) declinasset. Octogies
quater, ergo ut dicit, semiuncia duae selae scripulum
unum semissem uncia ii. selae, ipse itaque respon-
dit sexis, quadrans scripuli undecim destun. (sic);
quod est quod asserit. Et ille ait sexis dies sunt sex
et quadrant horae sunt tres scripuli vero undecim de-
stant sennarum (sic) miuus puncta duo esse proban-
tur, quia in destante puncta decem concludi aper-
tissime dinoscuntur. Quid in hac interrogatione ma-
nifestius, quid in sua responsione probabilius, quam
ut suo fomite vinceretur ineptus, suspensiones suas et
usus qui solus horas octos emisset puncta duo
tantum secundum arbitrii sui voluntatem nisus sit
exclusisse, et plenum assem penitus non valuit de-
clinare. Ob quam rem raticos (sic) omnes ad verita-
tis regulam docuit descivisse, et ut caeci jam facto
ultra luminis januam non poterint invenire; sed
qualiter prudentibus certis numeris declinetur cap-
tus et integer sensus non avertere moretur Octogies
quater enim trecenti quinquies quattuor, sunt dies vi-
gintinove milia septingenti triginta sex; et iterum
octogies quater decusas uncias faciunt tibi dies non-
genti triginta unum; quos superiori summae adjun-
gis, erunt dies triginta milia sexcenti sexaginta
septem; qui dies per octuadas et endecadas ita de-
terminati noscuntur, ut et ipsum quem in se super-
vacuum continent diem excluderent, et certum in se
seclusum numerum consingnassent. Quinque enim

sunt octoadae et endecadae quattuor, quae octoadae quinque inibi embolismares quindecim et lunares annos viginti quinque menses habent quadragintos nonaginta quinque, qui in se optinent, dies quattuor decimilia sescentos decem et quattuor, endecadae inibi embolismares et lunares viginti octo, menses habent quingentos quadraginta quattuor, qui in se exolvent dies sedecimilia quinquaginta sex; quorum dierum summam superadjungis, faciunt tibi dies triginta millia sescento sexaginta sex. Ecce de triginta millibus et sexcentis sexaginta septem diebus breviter exclusus unus assis in octoadibus et endecadibus per dierum divisionem veridice comprobatur et tunc ab imperitis, et studiosis in contentionibus dissipatur. Sic etiam in circulo sequenti cum superiori gemina concordia ociavit per embolismos, adque communes annos asseni ipsum furiosus (sic) quantocius plenum invenies declinatum. Sunt enim in et secundo circulo sicut et in primo, embolismares anni xxxi, et communes quinquaginta tres tricies. Semel ergo trecenti docies, quattuor, respondet tibi undecimilia nongenti quattuor, et quinquagies trecenti quinquages quattuor faciunt tibi dies decem et octo milia septingenti sexaginta dua. Hae duae summulae sibi invicem junctae efficiunt dies sexmilia sescentos sexaginta sex, et declinatus est assis ille praedictus.

Redeamus igitur et ad illam summam in dictis superioribus de eo anno venter et tectum, per quam primo anno paschae in Aegypto celebratum Kalendis Januariis luna secunda fuisse dixeris. In ipsum si advertere volueris, hunc eundem assem plenissime declinabis. Continentur enim in praedictam summam assium septingenta sexaginta sex milia sescenti viginti quinque, ex quibus deducis asses trecentos sexaginta quinque, anni scilicet novissimi circulo- rum, ut appareat ipsum assem, et per hanc summam exclusum fuisse de septenario numero innatum ex unciarum augmento. Verum et vigesimam primam lunam sine unciis plenissime nudam anni octogisimi quarti esse condiscas. Cum autem praedictos dies rursus superioris summam revocaveris, et hanc ipsam partitus fueris, secundam repperies lunam, quam Kalendis Januariis in secundi circuli capite adfati, manu scis fuisse signatam. Deductis itaque his assibus trecentis sexaginta quinque, remanent assium septingenta sexaginta sex milia ducenti sexaginta, in quibus partiris sexagesimam, habebis duodecimilia septingentos septingenta unum; addes hoc supra summam praedictam, erunt assium septingenta septuaginta nove milia tricenta unum. In his partiris trigessimam, invenies viginti quinque milia nongenti sexaginta septem superet asses viginti unum. In sunt luna vagesima prima octogisimi quarti anni. Revocatis quoque praedictis assibus trecentis sexaginta quinque ad illam superiorem summam, erunt assium septingenta sexaginta sex milia sexcenti viginti quinque, ut supra. In quibus partiris sexagesimam, et invenies duodecimilia septingenti septem septi, un-

cia; addes supra summam praefatam, et habes assium septingenta novem milia quadringenti, dipondius, uncia. In his partiris trigessimam, et habebis viginti quinque milia nongentos octogenta super dipondius, uncia, sicut est luna in secundi circulo in capite titulata, et declinaberis ad semipsum, quae in fine circulo- rum saepissime diximus declinanda. Quisquis es namque dolo vecordiae sauciatus, huius rationis ignarus, per quam altam profundamque partitionis summam, ut verius dicam, potius dilucide demonstratum, hic assis de numero septenario fuerit exclusus agnosce; quemdam omnem in tua supputatione declinare nequiveris in utroque neuterico inveniris. Desine, quaeso, jam desine in errore miseris populos per fallaciam tuis everis oculis insitire; veritati quoque tandem aliquando dura colla summittite, qui per nebulas et perstigia ex Aegypto, de incognitis provinciarum spatiis et longa intercapidine terrarum quasi venientem tibi nuntius paschae diem sacratissimum sine tempore frequentius inaniter celebrandum. Cum horum namque circulo- rum lunare in tui pectoris sensum glutinaberis cursum. Tunc a primo anno paschae in Aegypto immolatum veridicum invenies fundamentum, quod et lunaribus cancellis veris et paschalibus titulis congruum sat esse cognoscis. Ex Kalendis namque Januariis, quibus superioribus dictis circulo- rum in capite lunam secundam inventam habitamque fuisse. jam noris in pridie earundem Kalendarum Januariarum anni sequentis supputabis, eruntque dies trecenti sexaginta quinque, super quos addes lunam secundam, quae isdem fuit Kalendis, ut dixit agnoscite licet procedendi, (sic) et fiunt die trecenti sexaginta septem, in quibus partiris sexagesimam, invenies sexisuncia, duae selae addes supra summam praedictam, et habes dies trecentos septuaginta tres, uncia, duae selae. In his ergo partiris trigessimam, invenies decus dipondius; superest decus tresisuncia duae selae, similiter etiam et in anno sequenti qui in ordine tertius appellatus supputare debebis. Restat itaque trecenti sexages quinque sunt dies septingenti triginta. Inmittis vero ut supra anni primi lunam secundam et habebis dies septingentos triginta duos, in quibus partiris sexagesimam, invenies decus dipondius. Restant duae selae; addes hoc supra summam praedictam, et erunt dies septingenti quadraginta quattuor; restant duae selae, in quibus partiris trigessimam, invenies dies quattuor super et viginti quattuor, restant duae selae. Sic autem singulis quibusque annis usque in octogesimum et tertium annum supputabis; quem octogesimum et quartum in fine circulo- rum adnotatum agnoscis, ut etiam in huiusmodi singulis annis undecim asses et uncia immittere videaris, et nullis cancellorum anfractibus vel lunaribus tituli erasse omnino noscaris. Dominus enim noster Christus, paternae obediens jussioni, ita huiusmodi lunae alium sydus edidit, ut de noctis invenies lumen solidatae tenebrari ob nubimenta tenuaret quae claro invecta curriculo cautis vacasse per erroribus,

secretis operantibus causis, nunc plena subducit A implenda, et rotatis cursibus iterum definitur. Haec sunt igitur lunae principia, ejusque officia perenni servitio divinitus instituta; haec in signis, et in temporibus, et in diebus, et in annis praesciae facta. Per hanc quippe fabricam castam puramque, et suae majestatis praescagio Dominus designabat ad ecclesiam, quod saepissime tenuatur casibus variis, et minuitur semper in lapsis; splendoris tamen nitore stultitia crescit in sanctis. Sic enim speciatim dico, eadem de semetipsa loquitur ecclesia: *fusca sum, inquit, et decora, o filiae Hierusalem; et Dominus per Prophetam voci sonorae respondit, et dicit: tota speciosa es sicut sol, et perfecta sicut luna; et iterum: semel juravi in sancto meo si David mentiar, semen ejus in aeternum manebit, et thronus ejus sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in aeternum.* Hoc autem ecclesiae in Christo totum manet, et competit sacramentum, adientissime namque repraesentamus ejusdem lunae perfectissimum cursum, ut in suis eum quodammodo cancellis diebus singulis in integro noveris terminatum. Ex Kalendis, inquam, Januariis in pridie illius diei supputabis, in quo etiam luna quota sit quaeris. Sed forsitan dicis: quare in pridie et quota sit luna in sequenti significas die, quia ex Kalendis utique Januariis summam colligis, et quota in his fuerit luna superinmittis? numquidne unum diem bipartitum vel duplicatum supputare singularem aliquatenus in numero possis? itaque in his partiris sexagesimam, et quod fueris partitus supra dierum numerum ponis, in quibus similiter trigesimam partiris, et in quovis die, ut dixi, quota erit luna, quae ad althomum per dies et annos singulos peritissime designabis, quamvis unius cujusque paschae natales nonnisi primi mensis novus generat dies; sed ut ipse primus mensis a tertio nonarum Martiarum die usque in quarto nonarum Aprilium a cunctis plerumque esse dicatur, certa atque digesta ratione monstretur, ut in his viginti novem diebus paschalis nativitas retegatur, et per primum annalem circulum vespere documentis, evidentius ostendatur. A solis enim et lunae fabrica quae die V Kalendarum Aprilium sumpsit exordium, computamus dies trecentos liberos quadragenta occurrisse ad futurum quintum nonarum martiarum diem, super quos dies addimus lunam quintam decimam; in qua utique plenitudine diei ipsarum quintum Kalendarum Aprilium ad vesperam a Domino fuerat constituta, et sunt dies trecenti quinquaginta quinque, in quibus partiris sexagesimam, et habes quinque deuncos; adde supra summam superiorem, et sunt dies trecenti sexaginta. Deun. partiris trigesimam et invenies decasidipondus super et deun. et quoniam quinta-decima luna, plena, ut diximus, quinto Kalendas Apriles fuerat facta pridie idus Apriles, ut ritibus extenuatur ad suum mensem primum implevit; propter quod novilunium Judaeis praecipuum est observare usque in hodiernum diem. Secundum vero mensem quarto idus Majas implevit, tertium men-

sem quarto idus Junias, quartum mensem sexto idus Julias, quintum mensem sexto idus Augustas, sextum mensem septimum idus septembris, septimum mensem pridie Nonas Octobris, octavum mensem nonis Novembribus; nonum mensem pridie Nonas Decembris, decimum mensem tertio nonas Januarias, undecimum mensem Kalendis Februariis, duodecimum mensem quinto nonas Martias, et habes dies trecentos quinquaginta quinque, quos continet annus primus sane inibi quindecim diebus lunae, quota utique plena et perfecta fuerat facta. Nam a quintum nonarum in quartum Nonarum Martiarum die supputatio pronuntiat luna, qui est scilicet dies inter quintu et tertio medius in quo luna deun et non assis, qui est dies unus inventus sit plenus. Itaque a die ipso mensis inchoari non potest primus, sed a tertio nonarum martiarum in quarta nonarum Aprilium diem, in quarum quartu nonarum pridie, hoc est in die kalendarum Aprilium computamus ex quinta kalendarum earumdem praeteriti, idest primi anni, in quo die utraque luminaria in signis, et in temporibus, et in diebus, et in annis a Domino fuerant constituta, et inveniemus dies trecentos septuaginta, super quos addimus lunam quintam decimam, in quo statu interea fuerat facta, et sunt dies trecenti octoginta quinque. Ex quibus diebus partiris sexagesimam, et habes sexis cincun; hos praedictae summam adjungis, et sunt dies trecenti nonaginta unu cincun; partiris trigesimam et invenies decus tresis, superet asciscunt. Ergo ex die tertio nonarum martiarum usque in diem quartum nonarum Aprilium primam lunam quaerere debemus, quoniam in quocumque die existis viginti novem diebus luna prima cum fuerit, inde incipit mensis primus, in quo mense pascha sacratissimum celebrari praecipit omnipotens Deus, sicut in Exodo testatur et dicit: *diem festum paschae observabitis; septem diebus edetis azima, sicut praecipit tibi, per tempus mensis novorum; in eo enim existis de terra Aegypti.* Item in Levitico praecipit Dominus et dicit: *primo mense in quarta decima mensis, in medio vespertinorum pascha Domini, et in quintadecima mensis hujus dies festi azimorum Domino.* Item in Numeris: et locutus est Dominus ad Moysen in deserto Sina anno secundo proficiscenibus eis ex Aegypto, in mense primo dicens: *dic, ut faciant filii Israel pascha in tempore suo quartadecima die mensis primi ad vesperam. Secundum tempora, secundum legem suam, et secundum comparisonem suam facies illud. Et locutus est Moyses filiis Israel facere pascha in deserto Sina secundum quod praecipit Dominus Moysi, sic fecerunt filii Israel.* Et paulo post eum comminatione praecipit Dominus, et dicit: *homo qui fuerit mundus, et in via longa non fuerit, et cessaverit facere pascha, exterminabitur anima illo de populo suo, quia munus Domino non obtulit in tempore suo: et peccatum suum accipiet homo ille.* In Deuteronomio Moyses ad populum locutus est dicens: *observa mensem novorum, et facies pascha Domino Deo tuo, quia in mense novorum existis de terra Aegypti nocte, et sacrificabis*

